

23876 - Tavafın bir turunu unutup sâ'y'den sonra tamamlamanın hükmü

Soru

Umre ibadetinde Kabe etrafında yedi tur tavaf yapmam gerektiğini unutarak altı tur yaptım, daha sonra sâ'y esnasında tavafı eksik yaptığımı hatırladım. Sâ'y'den sonra eksik tavafı tamamladım, bu durumda yapmam gereken bir şey var mı?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi:

Hac vey umre için tavafın yedi tur olması vaciptir. Tavafı bu sayıdan daha az yapmak geçersizdir. Yüce Allah şöyle buyurdu: “..Kabe'yi tavaf etsinler.” (Hac/29)

Bu tavafın nasıl olacağını Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem izah ederek yedi tur olarak yapmıştır. Daha Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur: “Hac ve umre ibadetlerinin yapılış şeklini benden öğrenin” (Muslim 2286)

Nevevi rahimehullah şöyle dedi: Tavafın şartı yedi tur olmasıdır. Her bir tur, Hacerulesved'ten başlar, Hacerulesved'te sona erer. Yedi turdan bir adım eksik olursa tavaf geçerli olmaz. İster Mekke'de kalsın ister memleketine dönsün tavafı tamamlamadıkça ibadeti geçerli olmaz ve kurban kesmekle de telafi edilmez. (el Mecmu 8/21)

İkincisi:

Maliki ve Hanbeli mezhebine göre tavaf turlarını ardarda yapmak şarttır. Şayet iki turun arasında uzun zaman geçerse tavafı baştan yapması gerekir. Keşşaf el Kina' (2/483)'de şöyle geçmektedir: Tavafın iki turu arasında bilmeyerek veya bir mazeret gereği örfe göre uzun sayılacak süre kadar ara verirse tavafı geçersizdir. Çünkü Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem tavaf turlarını ardarda

yapmış ve “Hac ve umre ibadetlerini benden öğrenin” demiştir.

Daha detaylı bilgi için “Elmevsua el Fıkhiye 29/132), “Mevahib el Celil 3/75)

Daimi Fetva Kurulu 11/253’de şöyle geçmektedir: “Şayet hacı ifaza tavafından bir tur unuttur ve uzun bir süre geçerse tavafı baştan alır, ancak süre kısa ise unuttuğu turu ekleyerek tamamlar.

Üçüncüsü:

Dört mezhep alimleri dahil alimlerin cumhuruna göre; sây’i tavaftan önce yapmak caiz değildir. Yapıldığı takdirde geçersizdir.

İbn Kudame Rahimehullah şöyle dedi: Sây tavafa tabidir, tavaf yapılmadan sây yapılmaz, şayet tavaftan önce sây yaparsa geçersizdir. Maliki ve Şafii bu görüştedir. (el Muğni 3/194)

Bunun üzerine sa’y-den sonra yaptığınız tavaf geçersizdir. Çünkü yaptığınız tur ile diğer turlar arasında uzun süre geçmiştir. Aynı şekilde yaptığınız sa’y de geçersizdir çünkü tavaf tamamlanmadan yapılmıştır. Sonuç olarak siz halen ihramda sayıldığınız için tüm ihram yasaklarına bağlı kalmanız gerekir, Mekke’ye dönüp tavafı baştan yapmanız, sây’i tekrar yapmanız ve daha sonra tıraş olmanız gerekir. Böylece umreniz tamamlanmış olacaktır.

Şeyh İbn Useymin Rahimehullah’a şöyle soruldu:

Bir kadın, ifaza tavafını altı tur olarak yapmış ancak yedi tur yaptığını inanıyordu. Sây yapıp saçını kısalttıktan sonra bir tur daha tavaf yaptı bu caiz mi?

Cevap:

Şayet altı tur yaptığınan emin ise uzun süre geçtikten sonra yedinci turu yapması geçersizdir. Tavafı baştan yapması gerekir. Şayet yaşadığı şüphe tavafın bitiminden sonra olup kesin emin değilse şüphelere aldırmasın.(Mecmu fetava şeyh İbn Useymin 22/293)

En iyisini Allah bilir.